

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY
JULIANE KOKOTT
přednesené dne 15. září 2016¹

Věc C-503/15

Ramón Margarit Panicello
proti
Pilar Hernández Martínez

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce předložená Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa (soudní tajemník soudu příslušného pro záležitosti násilí na ženách v Terrasse, Španělsko)]

„Řízení o předběžné otázce — Předložení věci Soudnímu dvoru — Vnitrostátní soud — Pojem — Soudní tajemník — Řízení o zaplacení odměny — Advokátní odměna — Nepřiměřené podmínky [zneužívající klauzule] ve spotřebitelských smlouvách — Směrnice 93/13 — Nekalé obchodní praktiky vůči spotřebitelům — Směrnice 2005/29 — Právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces — Článek 47 Listiny základních práv“

I – Úvod

1. Toto řízení o předběžné otázce se v zásadě týká slučitelnosti vnitrostátního řízení o zjednodušeném vymáhání úhrady odměny advokátovi (dále jen „řízení o zaplacení odměny advokátovi“) se směrnicí 93/13/EHS o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách².
2. Tato otázka, která vyvstává rovněž v rámci několika dalších věcí, jež projednává Soudní dvůr, má pro Španělsko značný význam, neboť v současnosti je přerušena řada řízení o zaplacení odměny a čeká se na odpověď Soudního dvora³.
3. Než se Soudní dvůr bude věnovat této otázce, musí rozhodnout o tom, zda je soudní tajemník („secretario judicial“), který rozhoduje v dotčeném řízení, soudem ve smyslu článku 267 SFEU.

1 — Původní jazyk: němčina.

2 — Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011.

3 — Viz údaje orgánu předkládajícího soudu ve věci C-269/16, která je nyní přerušena, z nichž vyplývá, že pouze tento orgán projednává 50 řízení o zaplacení odměny, která jsou pozastavena až do rozhodnutí v nyní projednávané věci.

4. V případě kladné odpovědi na tuto otázku skýtá projednávaná věc Soudnímu dvoru příležitost, aby rozvinul svou judikaturu, která se týká konkrétních požadavků pro účinné zajištění práv, zakotvujících unijní právo v oblasti ochrany spotřebitele v rámci vnitrostátních zrychlených řízení nebo vnitrostátních vykonávacích řízení. V této souvislosti je Soudní dvůr žádán nejen o to, aby zaujal postoj ke směrnici 93/13, ale i ke směrnici 2005/29 o nekalých obchodních praktikách⁴ a k článku 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

II – Právní rámec

A – Unijní právo

1. Směrnice 93/13

5. Článek 4 směrnice 93/13 stanoví:

„1. [...] posuzuje se nepřiměřenost smluvní podmínky [zneužívající charakter klauzule] s ohledem na [...] na všechny okolnosti, které provázely uzavření smlouvy [...].

2. Posouzení nepřiměřené povahy podmínek [zneužívajícího charakteru klauzulí] se netýká ani definice hlavního předmětu smlouvy, ani přiměřenosti ceny a odměny na straně jedné, ani služeb [...] dodávaných výměnou na straně druhé, pokud jsou tyto podmínky [klauzule] sepsány jasným a srozumitelným jazykem.“

6. Článek 6 odst. 1 směrnice 93/13 stanoví:

„1. Členské státy stanoví, že nepřiměřené podmínky [zneužívající klauzule] použité ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou podle jejich vnitrostátních právních předpisů pro spotřebitele závazné a že smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez dotyčných nepřiměřených podmínek [zneužívajících klauzulí].“

7. Článek 7 odst. 1 a 2 směrnice 93/13 stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů a konkurentů existovaly přiměřené a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání nepřiměřených podmínek [zneužívajících klauzulí] ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.

2. Prostředky uvedené v odstavci 1 musí obsahovat ustanovení, podle nichž osoby nebo organizace, které mají podle vnitrostátních právních předpisů oprávněný zájem na ochraně spotřebitelů, mohou požádat v souladu s vnitrostátními právními předpisy soud nebo příslušné správní orgány o rozhodnutí, zda smluvní podmínky [klauzule] sepsané pro obecné použití jsou nepřiměřené [mají zneužívající charakter], aby tak mohly použít vhodné a účinné prostředky k zabránění dalšímu použití takových podmínek [klauzulí].“

4 — Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (Úř. věst. 2005, L 149, s. 22).

8. Podle znění čl. 3 odst. 3 směrnice 93/13 obsahuje příloha této směrnice seznam klauzulí, které mohou být pokládány za zneužívající, avšak tento seznam je pouze informativní a není vyčerpávající. V bodě 1 písm. q) této přílohy se stanoví:

„[P]odmínky [klauzule], jejichž cílem nebo následkem je [...] zbavení spotřebitele práva podat žalobu nebo použít jiný opravný prostředek, zejména požadovat na spotřebiteli, aby předkládal spory výlučně rozhodčímu soudu, na který se nevztahují ustanovení právních předpisů, nebo bránění uplatnění tohoto práva, nepřiměřené omezování důkazů, které má spotřebitel k dispozici, nebo ukládání důkazního břemene, které by podle použitelných právních předpisů mělo příslušet druhé smluvní straně, spotřebiteli.“

2. Směrnice 2005/29

9. V článku 3 odst. 2 směrnice 2005/29 se stanoví:

„2. Touto směrnici není dotčeno smluvní právo, zejména pravidla týkající se platnosti, vzniku nebo účinků smlouvy.“

10. Článek 6 odst. 1 písm. d) směrnice 2005/29 vymezuje „klamavá jednání“ takto:

„1. Obchodní praktika je považována za klamavou, pokud obsahuje nesprávné informace, a je tedy nepravdivá, nebo pokud jakýmkoli způsobem, včetně celkového předvedení, uvádí nebo je schopná uvést průměrného spotřebitele v omyl ve vztahu k jednomu nebo k více z níže uvedených bodů, i když informace jsou věcně správné, což v obou případech vede nebo může vést k rozhodnutí spotřebitele o obchodní transakci, které by jinak neučinil:

d) cena nebo způsob výpočtu ceny anebo existence konkrétní cenové výhody;“

11. Článek 7 odst. 1 směrnice vymezuje „klamavá opomenutí“ takto:

„1. Obchodní praktika je považována za klamavou, pokud ve svých věcných souvislostech a s přihlédnutím ke všem jejím rysům, okolnostem a omezením sdělovacího prostředku opomene uvést závažné informace, které v dané souvislosti průměrný spotřebitel potřebuje pro rozhodnutí o obchodní transakci, čímž způsobí nebo může způsobit, že průměrný spotřebitel učiní rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak neučinil.“

12. Článek 7 odst. 4 písm. c) směrnice 2005/29 stanoví:

„4. V případě výzvy ke koupi se za závažné považují tyto informace, nejsou-li patrné ze souvislosti:

[...]

c) cena [....]“

13. Článek 11 směrnice 2005/29 stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů existovaly vhodné a účinné prostředky pro boj proti nekalým obchodním praktikám v zájmu zajištění souladu s touto směrnici. Tyto prostředky zahrnují právní předpisy, jež umožní osobám nebo organizacím, které mají podle vnitrostátních právních předpisů oprávněný zájem na boji proti nekalým obchodním praktikám, včetně soutěžitelů, aby

a) podaly žalobu pro používání nekalých obchodních praktik nebo

b) napadly tyto nekalé obchodní praktiky u správního orgánu, který je příslušný k rozhodování o stížnostech nebo k podání podnětu k zahájení příslušného soudního řízení.

[...]“

14. Článek 12 směrnice 2005/29 stanoví:

„Členské státy udělí soudům nebo správním orgánům pravomoci, které je v občanském soudním řízení nebo správním řízení uvedeném v článku 11 zmocňují:

- a) požadovat na obchodníkovi, aby prokázal správnost skutkových tvrzení v souvislosti s obchodní praktikou, jestliže se takový požadavek, s ohledem na oprávněné zájmy obchodníka a kteréhokoli jiného účastníka řízení, jeví jako přiměřený vzhledem k okolnostem daného případu;
- b) považovat skutková tvrzení za nesprávná, není-li důkaz požadovaný v souladu s písmenem a) předložen nebo je-li soudem nebo správním orgánem považován za nedostatečný.“

B – Španělské právo

15. Vzhledem k tomu, že jak posouzení postavení secretario judicial jakožto soudního orgánu, tak i předběžných otázek, které se týkají souladu španělského práva s právem unijním, vyžadují posouzení příslušných ustanovení španělského práva, je níže uveden jejich přehled.

1. Ley Orgánica 6/1985 del Poder Judicial

16. V hlavě II kapitoly V (články 440 až 469a), nadepsané „Profesní skupina secretarios judiciales“, upravuje Ley Orgánica 6/1985 del Poder Judicial (zákon o soudní moci, dále jen „LOPJ“) ⁵ právní postavení a úkoly soudních tajemníků.

17. Po podání návrhu, na základě kterého bylo zahájeno řízení v projednávané věci, byl LOPJ změněn zákonem 7/2015 ⁶, ve kterém se název „secretarios judiciales“ změnil na „Letrados de la Administración de Justicia“. Vzhledem k tomu, že z přechodných ustanovení zákona 7/2015 a vyjádření zúčastněných v projednávané věci vyplývá, že se vychází ze zásady okamžité účinnosti změn podle uvedeného zákona, uvádím níže ustanovení LOPJ *ve znění změn zákona 7/2015*. V zájmu lepší srozumitelnosti i nadále používám pro předkládající orgán označení „secretario judicial“ ⁷.

18. Podle článku 440 LOPJ jsou secretarios judiciales úředníky služby soudní správy a podléhají ministerstvu spravedlnosti. Podle článků 442 a 450 LOPJ jsou uchazeči o funkci secretario judicial vybírání a jmenování na základě výběrového řízení. V článku 443 odst. 2 LOPJ je uveden taxativní výčet situací, které vedou ke ztrátě postavení secretario judicial, mimo jiné v případě odsouzení za spáchání trestného činu či z důvodu kázeňské sankce vedoucí k odvolání z funkce. Kromě toho se podle čl. 468c odst. 2 druhého pododstavce ve spojení s čl. 468a odst. 1 LOPJ stanoví, že secretarios judiciales lze odvolat pouze z důvodů závažných pochybení, která jsou uvedena v těchto ustanoveních. Konečně článek 446 LOPJ upravuje u secretarios judiciales režim zdržení se účasti na rozhodování a vyloučení pro podjatost, který odpovídá, až na několik podrobných úprav, režimu, kterému podléhají soudci.

5 — Ley Orgánica 6/1985, de 1 de julio, del Poder Judicial, BOE 157 ze dne 2. července 1985.

6 — Ley Orgánica 7/2015, de 21 de julio, por la que se modifica la Ley Orgánica 6/1985, de 1 de julio, del Poder Judicial, BOE 174 ze dne 22. července 2015, nabyl účinnosti dne 1. října 2015.

7 — Pro úplnost je třeba doplnit, že jak se ukazuje, zákon 7/2015 nijak nezměnil ustanovení LOPJ, která se týkají tohoto řízení, která by mohla ovlivnit posouzení postavení secretario judicial jakožto soudního orgánu nebo odpovědi na otázky předložené v rámci žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

19. Dále je v čl. 452 odst. 1 první větě LOPJ stanoveno, že *secretarios judiciales* musí při plnění svých úkolů vždy dodržovat zásady legality a nestrannosti, vykonávají své postavení úřední osoby samostatně a nezávisle a že obecně jednají na základě pokynů svých nadřízených. Podle čl. 452 odst. 1 druhé větě LOPJ nemohou být úkoly, které plní *secretarios judiciales*, předmětem přenesení pravomoci, s výjimkou určitých pravomocí ve věcech ověřování listin, které jsou stanoveny podle čl. 451 odst. 3 LOPJ.

20. Konečně se v čl. 465 bodě 8 LOPJ stanoví, že nadřízení *secretarios judiciales* jim nemohou udělovat žádné pokyny k probíhajícím řízením, která spadají do pravomoci posledně jmenovaných:

„Pravomoci *Secretarios de Gobierno* jsou tyto.

8. [...] Nemohou ani udělovat žádné zvláštní pokyny ohledně konkrétních věcí, v nichž koná *secretario judicial* za účelem ověření listin nebo v rámci výkonu svých pravomocí, které se týkají organizace a vedení řízení.“

2. *Real Decreto 1608/2005*

21. *Real Decreto 1608/2005 por el que se aprueba el Reglamento Orgánico del Cuerpo de Secretarios Judiciales* (královské nařízení 1608/2005, kterým se schvaluje organizační řád sboru *secretarios judiciales*, dále jen „*real decreto 1608/2005*“) ⁸ rovněž upravuje právní postavení *secretarios judiciales*.

22. Podle čl. 16 písm. h) a čl. 21 bodu 2 *real decreto 1608/2005* se potvrzuje, že nadřízení nemohou *secretarios judiciales* udělovat pokyny k probíhajícím řízením, jež spadají do pravomoci posledně uvedených. V článku 16 písm. h) *real decreto 1608/2005* se stanoví:

„*Secretarios de Gobierno* mají v oblasti plnění svých konkrétních úkolů tuto pravomoc:

h) [...] Nemohou ani udělovat žádné zvláštní pokyny, které se týkají konkrétních věcí, v nichž koná *secretario judicial* za účelem ověření listin nebo v rámci výkonu svých pravomocí, které se týkají organizace a vedení řízení.“

23. V článku 21 bodu 2 *real decreto 1608/2005* se stanoví:

„Pravomoci *Secretario General de la Administración de Justicia* jsou tyto:

2) [...]

[...] Nemůže ani udělovat žádné zvláštní pokyny, které se týkají konkrétních věcí, v nichž koná *secretario judicial* za účelem ověření listin nebo v rámci výkonu svých pravomocí, které se týkají organizace a vedení řízení.“

24. V článku 81 odst. 1 písm. a) *real decreto 1608/2005* se stanoví, že *secretarios judiciales* mají osobní právo požívat postavení úředníka, aktivně plnit úkoly jejich profesní skupiny a právo nebýt odvoláni, ledaže jsou k tomu splněny zákonem stanovené předpoklady a podmínky.

8 — BOE 17 ze dne 20. ledna 2006.

3. Ley 1/2000 de enjuiciamiento civil

25. Řízení o zaplacení odměny dotčené v původním řízení je upraveno v Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil (zákon 1/2000 o občanském soudním řádu, dále jen „LEC“)⁹. V důsledku změn LEC zákonem 13/2009¹⁰ byla na secretarios judiciales přenesena výlučná pravomoc v těchto řízeních, která byla dříve v pravomoci soudů, a to za účelem snížení objemu činností posledně uvedených soudů¹¹. Ustanovení o průběhu tohoto řízení změněna nebyla.

26. Po podání návrhu, na základě kterého bylo zahájeno původní řízení, byl LEC změněn zákonem 42/2015¹². Podle přechodných ustanovení zákona 42/2015 se nicméně změny LEC nepoužijí na probíhající řízení. Proto jsou ustanovení uvedená níže reprodukována ve znění platném pro projednávanou věc před změnou zákonem 42/2015¹³.

27. V článku 34 LEC je upraveno řízení o platbě odměny zmocněncům a v jeho odst. 2 druhém a třetím pododstavci se stanoví:

„2. [...]

Pokud v uvedené lhůtě zmocnitel podá námitku, secretario judicial ověří vyúčtování a procesní úkony, jakož i předloženou dokumentaci a ve lhůtě deseti dní vydá usnesení, v němž určí částku, kterou má zmocnitel uhradit zmocněnci, přičemž uvede, že k výkonu uhrazení této částky dojde, nebude-li uhrazena do pěti dní od doručení tohoto usnesení.

Proti usnesení podle výše uvedeného pododstavce není přípustný opravný prostředek, avšak nepředjíká se jím, a to ani zčásti, rozsudek, který může být vydán v pozdějším řádném řízení.“

28. Článek 35 LEC upravuje řízení o zaplacení odměny advokátům, a podle tohoto článku se stanoví:

„1. Advokáti se mohou po účastníkovi, jehož zastupují, domáhat odměny, na kterou jim ve věci vznikl nárok, a to předložením podrobného vyúčtování a formálního sdělení, že je jim tato odměna dlužná a že nebyla uhrazena.

2. Po předložení této žádosti uloží secretario judicial dlužníkovi, aby uvedenou částku spolu s náklady uhradil nebo podal ve lhůtě deseti dní proti vyúčtování námitku. K výkonu rozhodnutí o úhradě této částky dojde, pokud dlužník nezplatí ani nepodá námitku.

Pokud je v uvedené lhůtě proti odměně podána námitka s odůvodněním, že není dlužná, postupuje se podle ustanovení druhého a třetího pododstavce odstavce 2 čl. 34.

Pokud je proti odměně podána námitka s odůvodněním, že je nepřiměřeně vysoká, postupuje se před její úpravou podle ustanovení článku 241 a následujících, ledaže advokát doloží existenci písemného předběžného rozpočtu, který byl dlužníkem akceptován, a vydá se usnesení určující dlužnou částku. K výkonu této částky dojde, pokud k úhradě nedojde do pěti dní od doručení.

9 — BOE 7 ze dne 8. ledna 2000.

10 — Ley 13/2009 de reforma de la legislación procesal para la implantación de la nueva Oficina judicial (zákon 13/2009 o změně zákonné procesní právní úpravy za účelem zavedení nové soudní kanceláře), BOE 266 ze dne 4. listopadu 2009.

11 — Viz preambule zákona 13/2009 o změně zákonné procesní právní úpravy za účelem zavedení nové soudní kanceláře.

12 — Ley 42/2015, de 5 de octubre, de reforma de la Ley 1/2000, de 7 de enero, de Enjuiciamiento Civil, BOE 239 ze dne 6. října 2015.

13 — Je třeba poukázat na to, že tento zákon patrně nijak nezměnil ustanovení LEC, která jsou relevantní pro toto řízení, jež by mohla ovlivnit posouzení postavení secretario judicial jakožto soudního orgánu nebo odpovědi na otázky předložené v rámci žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce Soudnímu dvoru. V poznámkách pod čarou 16, 17, 20 a 42 nicméně uvádím určité změny hodné pozornosti. To je užitečné s ohledem na další dvě řízení o předběžné otázce projednávané Soudním dvorem, která jsou nyní pozastavena (věci C-609/15 a C-269/16) a která se rovněž týkají návrhu na platbu odměny a na která se zřejmě již vztahuje úprava LEC ve znění zákona 42/2015.

Proti tomuto usnesení není přípustný opravný prostředek, avšak nepředjímá se jím, a to ani zčásti, rozsudek, který může být vydán v pozdějším řádném řízení.

3. Pokud dlužník ve věci zaplacení odměny během stanovené lhůty nepodá námitku, bude nařízen výkon usnesení ve výši vyúčtované částky spolu s náklady.“

29. Článek 206 LEC je nadepsán „Druhy rozhodnutí“. V jeho odstavci 2 se stanoví:

„2. Rozhodnutí *secretarios judiciales* se nazývají opatření a usnesení.“

30. Článek 207 LEC, nadepsaný „Konečná rozhodnutí. Pravomocná rozhodnutí. Formální překážka věci pravomocně rozsouzené“, stanoví:

„1. Konečnými rozhodnutími jsou taková rozhodnutí, kterými se končí řízení v prvním stupni, a taková rozhodnutí, kterými je rozhodnuto o opravných prostředcích podaných proti těmto rozhodnutím.

2. Pravomocnými rozhodnutími jsou taková, vůči nimž není přípustný žádný opravný prostředek, a to buď proto, že ho zákon nestanoví, nebo ho sice stanoví, ale uplynula zákonem stanovená lhůta, aniž ho některý z účastníků řízení podal.

3. Pravomocná rozhodnutí představují překážku věci pravomocně rozsouzené a soud v řízení, v němž byla vydána, je v každém případě vázán tím, co bylo těmito rozhodnutími stanoveno.

4. Uplynutím lhůt stanovených pro podání opravného prostředku proti rozhodnutí, aniž bylo napadeno, nabývá toto rozhodnutí právní moci a představuje překážku věci pravomocně rozsouzené, přičemž soud v řízení, v němž bylo vydáno, je v každém případě vázán tím, co bylo v tomto rozhodnutí stanoveno.“

31. Článek 222 LEC je nadepsán „Překážka věci pravomocně rozsouzené“ a v jeho odstavci 1 se stanoví:

„1. Překážka věci pravomocně rozsouzené, která se váže ke konečným rozsudkům, kterými bylo vyhověno žalobě, či kterými byla žaloba zamítnuta, ze zákona vylučuje jakákoli následná řízení, jejichž předmět by byl totožný s předmětem řízení, v němž tato překážka nastala.“

32. V článku 246 odst. 1 LEC, na který je odkazováno v čl. 35 odst. 2 třetím pododstavci LEC, se stanoví:

„1. Pokud je odměna napadena pro nepřiměřenost, bude dotčený advokát vyslechnut ve lhůtě pěti dnů, a pakliže nesouhlasí se snížením odměny, které je od něj požadováno, postoupí se ověřené kopie procesních písemností nebo jejich příslušné části advokátní komoře k vypracování stanoviska.“

33. Článek 517 LEC, nadepsaný „Vykonávací řízení. Exekuční tituly“, v odstavci 1 a odst. 2 bodě 9 stanoví:

„1. Návrh na výkon rozhodnutí musí být založen na exekučním titulu.

2. Výkon rozhodnutí lze uplatnit pouze na základě těchto titulů:

9. Ostatní procesní rozhodnutí a listiny, jež jsou vykonatelné podle tohoto nebo jiného zákona.“

34. Článek 552 LEC je nadepsán „Odmítnutí nařízení výkonu. Opravné prostředky“ a v jeho odstavci 1 se stanoví:

„1. Pokud má soud za to, že nebyly splněny zákonem vyžadované předpoklady a podmínky pro nařízení výkonu, vydá usnesení, kterým takový výkon zamítne.

Pokud soud dojde k závěru, že některá z klauzulí obsažených v některém z exekučních titulů uvedených v čl. 557 odst. 1 může být považována za zneužívající, vyslechne účastníky ve lhůtě patnácti dnů. Po jejich vyslechnutí přijme ve lhůtě pěti dnů rozhodnutí v souladu s čl. 561 odst. 1 bodem 3.“

35. V článku 556 LEC, nadepsaném „Námítka proti výkonu procesních nebo rozhodčích rozhodnutí nebo proti mediačním dohodám“, se v odstavcích 1 a 2 uvádí:

„1. Pokud je exekučním titulem procesní nebo rozhodčí rozhodnutí, kterým byla uložena povinnost, nebo mediační dohoda, je osoba, proti níž byl nařízen výkon rozhodnutí, oprávněna podat proti němu písemnou námitku do deseti dnů ode dne, kdy jí bylo oznámeno usnesení nařizující výkon rozhodnutí, přičemž uvede, že provedla platbu nebo splnila to, co bylo v rozsudku, nálezu nebo dohodě uloženo, což je povinna prokázat předložením příslušných dokladů.

Námitku proti provedení výkonu rozhodnutí lze rovněž podat v případě, že je takový výkon promlčen nebo pokud byly uzavřeny dohody nebo ujednání, na základě nichž není možné tento výkon nařídit, mají-li tyto dohody nebo ujednání formu veřejné listiny.

2. Námítka podaná v případech uvedených v odstavci 1 nemá odkladný účinek pro výkon rozhodnutí.“

36. V článku 557 LEC, nadepsaném „Námítka proti výkonu rozhodnutí vedeného na základě mimosoudních nebo rozhodčích exekučních titulů“, se v odst. 1 bodě 7 a v odstavci 2 uvádí:

„1. Je-li výkon rozhodnutí nařízen v případě titulů uvedených v čl. 517 odst. 2 bodech 4 až 7 a v případě dalších listin opatřených doložkou vykonatelnosti, které jsou uvedeny v čl. 517 odst. 2 bodě 9, může odpůrce podat námitku ve lhůtách stanovených v předchozím článku pouze z těchto důvodů:

7. ^a Exekuční titul obsahuje zneužívající klauzule.

2. Je-li podána námitka podle výše uvedeného odstavce, přeruší secretario judicial výkon rozhodnutí organizačním procesním opatřením.“

III – Skutkový stav a žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

37. Soud v Terrasse, který je příslušným soudem pro projednávání věcí týkajících se násilí na ženách (Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa), vydal rozhodnutí v řízení č. 206/2013 ve věci péče o děti. Pilar Hernández Martínez k zajištění svého práva na obhajobu v tomto řízení využila služeb advokáta R. Margarita Panicella. Dne 27. července 2015 podal posledně jmenovaný u secretario judicial uvedeného soudu podle článku 35 žalobu na zaplacení odměny advokátovi.

38. Secretario judicial, který rozhoduje v řízení o zaplacení odměny advokátovi, má pochybnosti o slučitelnosti uvedeného řízení s unijním právem, neboť příslušná ustanovení vnitrostátního práva mu neumožňují, aby z úřední povinnosti posoudil, zda uzavřená smlouva neobsahuje zneužívající klauzule či zda se advokát neuchýlil k nekalým obchodním praktikám. Uvedená ustanovení vnitrostátního práva ani neumožňují provádění jakýchkoli důkazů nad rámec listin nebo znaleckých posudků.

39. Secretario judicial se za těchto podmínek rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Odporují články 34 a 35, čl. 207 odst. 2 až 4 [LEC], které upravují řízení o zaplacení odměny advokátovi, článku 47 Listiny základních práv Evropské unie, když vylučují možnost soudní kontroly?

V případě kladné odpovědi: Je secretario judicial v rámci řízení podle článků 34 a 35 [LEC] ‚soudem‘ pro účely článku 267 SFEU?

2) Odporují články 34 a 35 [LEC] článku 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 2 směrnice 93/13 a čl. 6 odst. 1 písm. d) a článkům 11 a 12 směrnice 2005/29 v tom, že vylučují kontrolu zneužívajících klauzulí nebo nekalých obchodních praktik, jež případně mohou obsahovat smlouvy uzavřené mezi advokáty a fyzickými osobami, které jednají pro účely, které nespadají do rámce jejich obchodní nebo podnikatelské činnosti nebo povolání, z úřední povinnosti?

3) Odporují články 34 a 35 [LEC] článku 6 odst. 1, čl. 7 odst. 2 a [bod 1 písm. q) přílohy] směrnice 93/13 v tom, že při rozhodování věci vylučují v řízení o zaplacení odměny provádění důkazů“

IV – Posouzení

40. Je třeba určit, zda je secretario judicial při výkonu úkolů v rámci řízení o zaplacení odměny „soudem“ pro účely článku 267 SFEU. V případě kladné odpovědi musí Soudní dvůr rozhodnout, zda secretario judicial musí z úřední povinnosti v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi posuzovat existenci zneužívajících klauzulí nebo nekalých obchodních praktik. Podoba řízení o zaplacení odměny advokátovi má proto rozhodující význam pro všechny otázky, které jsou pokládány v souvislosti s projednávanou žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce. Proto je třeba nejprve nastínit uvedené řízení.

A – K řízení o zaplacení odměny advokátovi vedenému secretario judicial

41. Řízení o zaplacení odměny advokátovi, které je upraveno články 34 a 35 LEC, umožňuje advokátovi získat exekuční titul na dlužnou pohledávku advokátní odměny, aniž by bylo vedeno sporné řízení o jeho návrhu, ledaže by je dlužník podáním námítky vyvolal. V tomto ohledu se řízení dotčené v projednávané věci podobá řízení o vydání platebního rozkazu, o které se jednalo ve věcech Banco Español de Crédito a Finanzmadrid. V rámci posledně uvedených řízení bylo totiž rovněž právními předpisy stanoveno, že se procesní iniciativa přesouvá na dlužníka, tj. dochází k obrácení důkazního břemene, čímž adresát platebního rozkazu musí zahájit kontradiktorní řízení, aby zabránil tomu, že se tento platební rozkaz stane vykonatelným¹⁴.

42. Řízení o zaplacení odměny advokáta, které bylo zavedeno za účelem vymáhání odměny advokáta dlužné za určité soudní řízení, není jedinou možností, jak může advokát vymoci svou odměnu. Zaplacení odměny se lze rovněž domáhat v rámci řádného soudního řízení či v řízení o vydání platebního rozkazu.

43. Řízení o zaplacení odměny advokátovi musí být projednáváno u secretario judicial soudu, u něhož probíhalo řízení, ve kterém advokát zastupoval svého klienta, a jeho předmětem může být pouze úhrada odměny dlužné v souvislosti s takovým řízením.

¹⁴ — Viz popis tohoto řízení, který uvedl generální advokát M. Szpunar ve stanovisku ve věci Finanzmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2015:746, body 27 a 46): v rámci řízení o vydání platebního rozkazu dochází podáním odporu, na rozdíl od postupu v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi, k zahájení řádného řízení. Pokud jde o zjednodušená řízení týkající se vymáhání pohledávek, viz obecné stanovisko generální advokátky Trstenjak Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:74, body 23 až 25, 50 a 51).

1. Průběh řízení o zaplacení odměny advokátovi vedeného secretario judicial

44. Jakmile advokát podá k secretario judicial návrh na zaplacení odměny, posledně uvedený ověří, zda požadované částky odpovídají službám úkonů, které advokát poskytl v rámci soudního řízení, a vyloučí neodůvodněné nároky¹⁵. Následně vyzve dlužníka k platbě. Nepodá-li dlužník námitku, je nařízen výkon rozhodnutí.

45. Podá-li naopak dlužník proti rozhodnutí námitku z důvodu, že odměna není dlužná, posoudí secretario judicial fakturu, soudní spis i předložené písemnosti a následně vydá usnesení, ve kterém stanoví částku, která má být zaplacená advokátovi¹⁶.

46. Pokud je dále odměna rozporována z důvodu její nepřiměřené výše a v případě neexistence cenové nabídky ohledně sporné odměny, stanoví secretario judicial výši odměny v řízení o určení výše nákladů řízení, které je upraveno v článku 241 a násl. LEC. Podle článku 246 LEC lze v rámci posledně uvedeného řízení požádat o vyjádření věřitele a tuto otázku předložit advokátní komoře¹⁷.

47. Jak vyplývá ze znění jejich ustanovení, články 34 a 35 LEC výslovně stanoví, že secretario judicial přijme usnesení („decreto“), ve kterém stanoví výši dlužné odměny advokáta, pouze v případě podání námítky. Secretario judicial nicméně přijímá rozhodnutí rovněž tehdy, pokud při ověřování faktury advokáta případně vyloučí neodůvodněné výdaje a pokud nařizuje dlužníkovi, aby tuto fakturu uhradil, jak je stanoveno v čl. 35 odst. 2 prvním odstavci LEC, přičemž se tato pohledávka stává podle čl. 35 odst. 3 LEC vykonatelnou, nejsou-li proti ní podány námitky. Z toho tedy vyplývá, že v následující části je pojmem „rozhodnutí secretario judicial“ označováno jak usnesení, které secretario judicial vydává v případě podání námítky, jak je výslovně stanoveno v člancích 34 a 35 LEC, tak rozhodnutí, kterým vyzývá dlužníka k úhradě faktury, kterou ověřil, a tato pohledávka je vykonatelná, není-li proti ní podána námitka. Lze mít za to, že i toto rozhodnutí je přijímáno v podobě usnesení („decreto“).

2. K účinkům rozhodnutí secretario judicial

48. Podle článků 34 a 35 LEC nelze podat proti rozhodnutí, které vydá secretario judicial v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi, opravný prostředek, avšak věcně nepředjímá pozdější soudní řízení. Pohledávka odměny advokáta, kterou stanovil secretario judicial, proto může být změněna v rámci pozdějšího řádného soudního řízení. Rozhodnutí secretario judicial je tudíž *pravomocné*, ovšem nezakládá *překážku věci rozsouzené*.

49. Podle článku 207 totiž skutečnost, že se jedná o pravomocné rozhodnutí, pouze znamená, že vůči němu není přípustný žádný opravný prostředek, protože ho zákon nestanoví, nebo ho sice stanoví, ale uplynula zákonem stanovená lhůta pro jeho podání. Překážka věci rozsouzené naopak podle čl. 222 odst. 1 LEC znamená, že obsah přijatého rozhodnutí je závazný i pro pozdější řízení.

50. Skutečnost, že rozhodnutí, které přijímá secretario judicial v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi, nezakládá překážku věci rozsouzené, nicméně nebrání jeho vykonatelnosti. Podle článků 34 a 35 je dlužník povinen uhradit částku stanovenou secretario judicial pod hrozbou exekuce.

15 — V souladu s rozsudkem Tribunal Constitucional (Ústavní soud, Španělsko) ze dne 25. března 1993 ve věci 110/1993, BOE 100 ze dne 27. dubna 1993.

16 — LEC ve znění zákona 42/2015 kromě toho stanoví, že secretario judicial vyrozumí o odporu věřitele a vyžádá si před přijetím rozhodnutí jeho vyjádření: viz čl. 35 odst. 2 druhý pododstavec ve spojení s čl. 34 odst. 2 druhým pododstavcem LEC ve znění zákona 42/2015.

17 — Mimoto podle LEC ve znění zákona 42/2015 umožní secretario judicial advokátovi, aby se vyjádřil a přijal snížení advokátní odměny před zahájením postupu stanovení výše odměny podle tarifního výměru, který je stanoven v článku 241 a násl. LEC; viz čl. 35 odst. 2 třetí odrážka LEC ve znění zákona 42/2015.

3. K výkonu rozhodnutí *secretario judicial*

51. Pokud jde o samotný výkon rozhodnutí, ve španělském právu existují dvě rozdílná vykonávací řízení, která se liší v závislosti na povaze exekučního titulu. Pokud jde o „procesní“ nebo rozhodčí rozhodnutí¹⁸ a mediační dohody, může podle čl. 556 odst. 1 a 2 LEC odpůrce v exekučním řízení uplatnit v rámci odporu, který nemá odkladný účinek, že svůj závazek splnil, nebo promlčení výkonu rozhodnutí nebo že byl uzavřen smír mezi stranami. Pokud jde naopak o titul, který není soudním ani rozhodčím rozhodnutím¹⁹, stanoví se v článku 557 LEC širší možnosti námitek s odkladnými účinky, které mimo jiné umožňují dovolávat se existence zneužívajících klauzulí. Kromě toho podle čl. 552 odst. 1 LEC soud, který rozhoduje o výkonu takových titulů, zkoumá z úřední povinnosti případnou existenci zneužívajících klauzulí²⁰.

52. Zdá se, že dosud nebylo s konečnou platností vymezeno, do které z těchto dvou kategorií spadá rozhodnutí *secretario judicial* v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi. Španělská vláda například tvrdí, že toto rozhodnutí spadá mezi tituly, které nejsou soudními ani rozhodčími rozhodnutími, kterých se týká článek 557 LEC. Z toho vyplývá, že v rámci výkonu tohoto rozhodnutí musí soud nařizující výkon rozhodnutí zkoumat existenci zneužívajících klauzulí z úřední povinnosti. Tato teze je stěžejním základem argumentace španělské vlády jak ve vztahu k postavení *secretario judicial* jakožto soudního orgánu, tak ve vztahu k odpovědím na předběžné otázky.

53. Argumentaci španělské vlády lze ovšem jen stěží přijmout. Pokud se totiž důsledně řídíme posloupností odkazů mezi ustanoveními LEC, která se týkají výkonu rozhodnutí (články 517, 556 a 557 LEC), vyplývá z nich, že rozhodnutí *secretario judicial* jsou vykonávána stejně jako rozhodnutí soudní.

54. Tvrzení španělské vlády vychází z toho, že článek 557 LEC odkazuje za účelem vymezení titulů, které nejsou soudními ani rozhodčími rozhodnutími, na čl. 517 odst. 2 LEC, který vymezuje veškeré exekuční tituly a jenž ve svém bodě 9 uvádí „ostatní ‚procesní‘ rozhodnutí a listiny, u nichž lze nařídit výkon rozhodnutí podle tohoto nebo jiného zákona“²¹, mezi které náleží rozhodnutí vydaná podle článků 34 a 35 LEC.

55. Článek 557 odst. 1 LEC ovšem odkazuje pouze na ostatní „vykonatelné listiny“²², na které odkazuje čl. 517 odst. 2 bod 9 LEC, avšak nikoli na „ostatní ‚procesní‘ rozhodnutí“ („resoluciones procesales“), na která se toto ustanovení rovněž vztahuje. Na „ostatní procesní rozhodnutí“ se totiž vztahuje článek 556 LEC, který se vzhledem ke svému znění týká pouze výkonu „procesních rozhodnutí“.

56. Mimoto usnesení („decretos“), která přijímá *secretario judicial* podle článků 34 a 35 v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi, nespádají pod „vykonatelné listiny“, které jsou uvedeny v čl. 517 odst. 2 bodě 9 LEC, ale náleží k „ ‚procesním‘ rozhodnutím“ („resoluciones procesales“), jež jsou zmíněna v uvedeném ustanovení. Podle čl. 206 odst. 2 LEC totiž usnesení („decretos“) *secretarios judiciales*

18 — „Resoluciones procesales o arbitrales“.

19 — „Títulos no judiciales ni arbitrales“.

20 — Zatímco znění LEC, které se použije v projednávané věci, stanoví pouze „konstatování“ existence zneužívající povahy klauzulí („Cuando el tribunal apreciar que alguna de las cláusulas incluidas en un título ejecutivo [...] pueda ser calificada como abusiva“), v čl. 552 odst. 1 druhém pododstavci LEC ve znění zákona 42/2015 se výslovně stanoví povinnost soudu zkoumat z úřední povinnosti, zda může být povaha klauzulí obsažených v exekučním titulu považována za zneužívající. („El tribunal examinará de oficio si alguna de las cláusulas incluidas en un título ejecutivo [...] puede ser calificada como abusiva“).

21 — „Las demás resoluciones procesales y documentos que, por disposición de esta [...] ley, lleven aparejada ejecución.“

22 — „Otros documentos con fuerza ejecutiva a que se refiere el número 9.º del apartado 2 del artículo 517.“

náleží mezi rozhodnutí („resoluciones“), která spadají do pravomoci tohoto orgánu. Tudíž je nepochybné, že usnesení („decretos“), která přijímá secretario judicial v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi, jsou „procesními rozhodnutími“ („resoluciones procesales“) ve smyslu článku 556 LEC a pro účely výkonu rozhodnutí je třeba je postavit na roveň soudním rozhodnutím.

57. Přestože byla španělská vláda na jednání výslovně vyzvána, aby se k této otázce vyjádřila, nemohla vůči tomuto výkladu, který vychází z výslovného znění ustanovení LEC, přednést důvodné argumenty: odkázala pouze obecně na „systematický výklad“ těchto ustanovení, aniž se přesně vyjádřila k jejich znění.

58. Na rozdíl od těchto tvrzení však i systematický výklad ustanovení LEC potvrzuje, že na rozhodnutí, která přijímá secretario judicial v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi, se obdobně jako na soudní rozhodnutí vztahuje v případě jejich výkonu úprava podle článku 556 LEC. Zákon 13/2009, kterým byla přenesena pravomoc ve věci řízení o zaplacení odměny advokátovi na secretarios judiciales²³, rovněž změnil název článku 556 LEC, který původně zněl „Námitky proti výkonu *soudních* nebo rozhodčích rozhodnutí [...] („Oposición a la ejecución de resoluciones *judiciales* o arbitrales [...]“), a nyní zní „Námitky proti výkonu *procesních* nebo rozhodčích rozhodnutí [...]“ („Oposición a la ejecución de resoluciones *procesales* o arbitrales [...]“). Jak je výslovně uvedeno v preambuli zákona 13/2009, cílem této změny bylo zohlednit nové pravomoci secretario judicial zavedené tímto zákonem. Proto se pojem „procesní rozhodnutí“ („resoluciones procesales“), jak je vysvětleno v uvedené preambuli, vztahuje jak na soudní rozhodnutí, tak na rozhodnutí secretarios judiciales²⁴.

59. Na rozdíl od toho, co tvrdí španělská vláda, tyto úvahy dokládají, že úmyslem španělského zákonodárce bylo nejen přenést pravomoc ve věcech řízení o zaplacení odměny advokátovi na secretarios judiciales, která dříve náležela soudům, ale i zajistit, aby výkon rozhodnutí, která přijímá secretario judicial v rámci takového řízení, probíhal stejně jako v případě soudních rozhodnutí podle článku 556 LEC.

60. V rámci tohoto řízení o předběžné otázce je tudíž třeba vycházet ze zásady, že rozhodnutí, která vydává secretario judicial v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi, jsou pro účely jejich výkonu postavena na roveň soudním rozhodnutím. Z toho vyplývá, že v rámci jejich výkonu není stanovena žádná povinnost zkoumat z úřední povinnosti zneužívající klauzule ani možnost vznést námitku s odkladným účinkem z důvodu existence takových klauzulí.

B – K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

61. Než se budu věnovat otázce, zda je výše uvedené řízení o zaplacení odměny advokátovi v souladu s unijním právem, posoudím otázku, zda je secretario judicial oprávněn předložit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, jakož i další otázky, které se týkají přípustnosti.

1. K oprávnění secretario judicial předložit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

62. Secretario judicial vyjadřuje ve své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce pochybnosti stran svého postavení jako soudního orgánu ve smyslu článku 267 SFEU, neboť z formálního hlediska není součástí španělské soudní moci, ale je úředníkem podléhajícím ministerstvu spravedlnosti. V závěru se však přiklání k tomu, že je oprávněn předložit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. Zatímco Komise se s tímto postojem ztotožňuje, španělská vláda je důrazně proti.

23 — Viz výše bod 25 a poznámka pod čarou 10.

24 —

„[C]on el objeto de unificar la terminología y adaptarla a las nuevas competencias del Secretario judicial, se utiliza la expresión ‘resoluciones procesales’ para englobar tanto las resoluciones judiciales [...] como las del Secretario judicial [...]“

63. Otázku, zda je předkládající orgán soudem ve smyslu článku 267 SFEU, je třeba posoudit výlučně podle unijního práva. Postavení tohoto orgánu podle vnitrostátního práva proto není rozhodné. Stejně je tomu i stran kvalifikace určitého orgánu podle vnitrostátní judikatury, a tudíž i podle judikatury Tribunal Constitucional (Ústavní soud), na kterou secretario judicial odkazuje v projednávané věci a která byla diskutována na jednání, podle níž není rozhodnutí přijaté secretario judicial *v jiném řízení, než je řízení dotčené v projednávané věci*, považováno za soudní akt *ve smyslu španělského procesního práva*.

64. Naproti tomu za účelem posouzení kvalifikace předkládajícího orgánu coby soudu podle unijního práva je třeba zohlednit veškeré skutečnosti, například to, zda je tento orgán zřízen zákonem, zda se jedná o stálý orgán, zda má obligatorní jurisdikci, zda má řízení před ním kontradiktorní povahu, zda uvedený orgán aplikuje právní předpisy a zda je nezávislý²⁵.

65. Kromě toho jsou vnitrostátní soudy oprávněny se obrátit na Soudní dvůr pouze tehdy, když před nimi probíhá spor a když rozhodují v rámci řízení, které má být ukončeno rozhodnutím soudní povahy²⁶.

66. Oprávnění orgánu obrátit se na Soudní dvůr je tudíž třeba posoudit podle strukturálních i funkčních kritérií. V této souvislosti lze vnitrostátní orgán považovat za „soud“ ve smyslu článku 267 SFEU, jestliže vykonává soudní funkce, zatímco při výkonu jiných funkcí, zejména správních povahy, mu tuto povahu přiznat nelze²⁷.

67. Z toho vyplývá, že k určení, zda vnitrostátní orgán, kterému zákon svěřuje funkce jiné povahy, musí být považován za soud ve smyslu článku 267 SFEU, je nutno ověřit konkrétní povahu funkcí, které vykonává ve specifickém normativním kontextu, v jehož rámci jedná, když žádá o rozhodnutí Soudního dvora²⁸.

68. V projednávané věci je tudíž třeba posoudit, zde je secretario judicial při plnění zvláštních úkolů, které vykonává v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi podle článku 35 LEC, soudem ve smyslu článku 267 SFEU.

69. Nejprve je třeba uvést, že nejsou pochybnosti o tom, že úkoly secretario judicial jsou stanoveny zákonem a že se jedná o stálý orgán²⁹. Kromě toho je nezpochybnitelné, že secretario judicial v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi podle článků 34 a 35 LEC aplikuje právní předpisy.

70. V projednávané věci je naproti tomu sporná otázka nezávislosti tohoto orgánu a otázka, zda je dotčené řízení o zaplacení odměny advokátovi řízením, v němž má uvedený orgán obligatorní jurisdikci, s kontradiktorní povahou, jehož účelem je vyřešit spor a dospět k rozhodnutí soudní povahy.

a) K nezávislosti secretarios judiciales

71. Pojem „soudcovská nezávislost“ zahrnuje podle ustálené judikatury dva aspekty: vnější a vnitřní.

25 — Viz např. rozsudek ze dne 24. května 2016, MT Højgaard a Züblin (C-396/14, EU:C:2016:347, bod 23 a citovaná judikatura).

26 — Usnesení ze dne 12. ledna 2010, Amiraike Berlin (C-497/08, EU:C:2010:5, bod 17 a citovaná judikatura); rozsudek ze dne 31. ledna 2013, Belov (C-394/11, EU:C:2013:48, bod 39 a citovaná judikatura).

27 — Rozsudek ze dne 31. ledna 2013, Belov (C-394/11, EU:C:2013:48, bod 40 a citovaná judikatura); viz rovněž rozsudek ze dne 19. prosince 2012, Epitropos tou Elegktikou Synedriou (C-363/11, EU:C:2012:825, bod 21 a citovaná judikatura). Avšak v rámci řízení, v němž takový orgán jedná jako orgán správní, nemá vnitrostátní soud postavení „soudu“ ve smyslu článku 267 SFEU; tak tomu je například v případě Amtsgericht (Německo) v řízení o jmenování konkurzního správce (usnesení ze dne 12. ledna 2010, Amiraike Berlin, C-497/08, EU:C:2010:5).

28 — Rozsudek ze dne 31. ledna 2013, Belov (C-394/11, EU:C:2013:48, bod 41 a citovaná judikatura).

29 — Viz články 440 až 469a LOPJ (výše body 16 a násl.) a real decreto 1608/2005 (výše body 21 a násl.). Mimoto stran stálé povahy secretarios judiciales viz mimo jiné čl. 81 odst. 1 písm. a) real decreto 1608/2005 (bod 24 výše).

72. Pokud jde zaprvé o vnitřní aspekt nezávislosti, ten souvisí s pojmem „nestrannost“ a týká se rovného odstupu ve vztahu ke stranám sporu a jejich příslušným zájmům s ohledem na předmět sporu³⁰.

73. V rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi je vnitřní aspekt nezávislosti *secretario judicial* zajištěn tím, že ve vztahu mezi advokátem a jeho klientem vystupuje jako nezávislá třetí strana. Kromě toho se v čl. 452 odst. 1 LOPJ stanoví, že *secretario judicial* vždy plní své úkoly nestranně. Konečně právní úprava zdržení se účasti na rozhodování a vyloučení pro podjatost, která se vztahuje na *secretario judicial*, odpovídá až na několik drobných výjimek režimu, kterému podléhají soudci³¹.

74. Pokud jde o vnější aspekt nezávislosti, ten předpokládá, že orgán, který v řízení rozhoduje, je chráněn před vnějšími zásahy nebo tlaky, které by mohly ohrozit nezávislost rozhodování jeho členů ve sporech, které jim jsou předloženy³².

75. Takové záruky nezávislosti a nestrannosti vyžadují existenci pravidel, zejména pokud jde o složení orgánu, jmenování, funkční období, jakož i důvody pro zdržení se účasti na rozhodování, vyloučení pro podjatost a odvolání jeho členů, která umožní rozptýlit jakékoli legitimní pochybnosti jednotlivců stran neovlivnitelnosti uvedeného orgánu ve vztahu k vnějším skutečnostem a jeho neutrality ve vztahu k protichůdným zájmům. V této souvislosti se podle judikatury vyžaduje k tomu, aby mohla být považována za splněnou podmínka nezávislosti předkládajícího orgánu, zejména to, aby byly výslovnými ustanoveními právních předpisů upraveny případy odvolávání členů tohoto orgánu³³.

76. Stran *secretarios judiciales* je třeba nejprve konstatovat, že uvedení úředníci jsou jmenováni na základě výběrového řízení. *Secretarios judiciales* mají osobní právo požívat postavení úředníka, aktivně plnit úkoly příslušející jejich profesní skupině a právo nebýt odvolán, ledaže jsou k tomu splněny zákonem stanovené předpoklady a podmínky³⁴. *Secretarios judiciales* lze dále odvolat pouze v případě odsouzení za spáchání trestného činu či zvláště závažných pochybení, která jsou uvedena v zákoně dostatečně přesným taxativním výčtem³⁵.

77. Mimoto pravomoc *secretarios judiciales* k rozhodování v řízení o zaplacení odměny advokátovi nelze přenést na jiné úředníky³⁶. Použitelná ustanovení ale především stanoví, že *secretarios judiciales* jednají výlučně v souladu se svými pravomocemi, které jim byly svěřeny, aniž by se přitom řídili pokyny od jakékoli jiné osoby. Přitom, jak výslovně zdůrazňuje *secretario judicial* v předkládacím rozhodnutí, jeho nadřízení nemohou nijak zasahovat do probíhající věci nebo mu udělovat pokyny, které by se týkaly konkrétních věcí³⁷. I přesto, že ve vnitrostátním systému mají postavení úředníka, a nikoli soudce a obecně podléhají nadřízeným orgánům³⁸, nelze jakkoli pochybovat o tom, že *secretarios judiciales* mají při výkonu úkolů, které jsou jim svěřeny v rámci konkrétního řízení o zaplacení odměny advokátovi, nezávislé postavení.

30 — Rozsudek ze dne 19. září 2006, *Wilson* (C-506/04, EU:C:2006:587, bod 52), rozsudek ze dne 22. prosince 2010, *RTL Belgium* (C-517/09, EU:C:2010:821, bod 40); ve stejném smyslu rozsudek ze dne 6. července 2000, *Abrahamsson a Anderson* (C-407/98, EU:C:2000:367, body 34 až 37) a usnesení ze dne 14. května 2008, *Pilato* (C-109/07, EU:C:2008:274, bod 24).

31 — Viz článek 446 LOPJ (bod 18 výše).

32 — Rozsudek ze dne 19. září 2006, *Wilson* (C-506/04, EU:C:2006:587, body 50 a 51), rozsudek ze dne 22. prosince 2010, *RTL Belgium* (C-517/09, EU:C:2010:821, bod 39); usnesení ze dne 14. května 2008, *Pilato* (C-109/07, EU:C:2008:274, bod 23); ve stejném smyslu viz rozsudek ze dne 6. července 2000, *Abrahamsson a Anderson* (C-407/98, EU:C:2000:367, bod 34).

33 — Usnesení ze dne 14. května 2008, *Pilato* (C-109/07, EU:C:2008:274, bod 24 a citovaná judikatura); rozsudek ze dne 31. ledna 2013, *HID a BA* (C-175/11, EU:C:2013:45, bod 97).

34 — Viz články 442 a 450 LOPJ a čl. 81 odst. 1 písm. a) *real decreto* 1608/2005 (body 18 a 24 výše).

35 — Viz článek 443 odst. 2 a čl. 468c, odst. 2 druhý pododstavec v spojení s čl. 468a odst. 1 prvním pododstavcem LOPJ (bod 18 výše).

36 — Viz čl. 452 odst. 1 LOPJ (bod 19 výše).

37 — Viz čl. 465 odst. 8 LOPJ (bod 20 výše) a čl. 16 písm. h) a čl. 21 odst. 2 *real decreto* 1608/2005 (body 22 a 23 výše).

38 — Viz článek 440 a čl. 452 odst. 1 první věta LOPJ (body 18 a 19 výše).

78. Za těchto podmínek je třeba – na rozdíl od postoje, který na jednání zaujímala španělská vláda – vycházet ze zásady, že právní pravidla, která zakazují nadřízeným udělovat *secretarios judiciales* pokyny týkající se konkrétních věcí³⁹, se vztahují i na řízení o zaplacení odměny. Je sice pravda, že tato ustanovení uvádějí pouze pravomoci *secretario judicial* ve věci ověřování listin a vedení řízení. Ovšem znění těchto ustanovení časově předchází okamžiku, od něhož byla na *secretarios judiciales* přenesena pravomoc ve věci řízení o zaplacení odměny. Vzhledem k tomu proto není pochyb o tom, že se v daném případě musí zásada svobody jednání uplatnit obdobně i na rozhodnutí, která *secretario judicial* přijímá v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi.

79. Ve světle výše uvedených kritérií tudíž *secretarios judiciales* požívají dostatečné záruky k tomu, aby naplnili kritérium nezávislosti, jak stran svého postavení, tak i v souvislosti s plněním svých úkolů v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi.

80. Opačné stanovisko, které zastává španělská vláda a jež se opírá pouze o znění článku 452 LOPJ, podle něhož *secretarios judiciales* vykonávají své úkoly samostatně a nezávisle pouze v oblasti své pravomoci, která se týká ověřování, zatímco ostatní úkoly obecně plní podle pokynů, které jsou jim uděleny, musí být proto odmítnuto. Mimoto je třeba v této souvislosti uvést, že znění těchto ustanovení pochází rovněž z doby před tím, než byla na *secretarios judiciales* přenesena pravomoc ve věci řízení o zaplacení odměny advokátovi, čímž nezohledňují nové kvazisoudní úkoly tohoto orgánu.

81. Z výše uvedeného vyplývá, že *secretario judicial* má i přes své postavení úředníka soudní správy dostatečnou nezávislost při výkonu svých pravomocí v oblasti řízení o zaplacení odměny advokátovi k tomu, aby mohl být považován za soud ve smyslu článku 267 SFEU.

b) K úloze secretarios judiciales v řízení o zaplacení odměny advokátovi

82. V projednávaném řízení o zaplacení odměny advokátovi je předmětem kontroverze zúčastněných otázka postavení *secretario judicial* jakožto soudu ve vztahu ke kontradiktorní a sporné povaze uvedeného řízení a vztahu k obligatorní povaze jurisdikce a k otázce, zda toto řízení je ukončeno rozhodnutím soudní povahy.

83. K prvnímu aspektu je třeba nejprve uvést, že řízení o zaplacení odměny advokátovi vykazuje kontradiktorní rys⁴⁰. Je sice teoreticky možné, aby v rámci tohoto řízení získal advokát exekuční titul, aniž proběhlo kontradiktorní řízení ohledně předmětu jeho návrhu, nepodá-li dlužník námitku⁴¹. Ovšem toto řízení se stává kontradiktorním nejspíše v okamžiku podání takové námitky odpůrcem, neboť *secretario judicial* musí poté nejen posuzovat návrhová žádání advokáta, ale musí poslechnout⁴² i výslechnout.

84. Z vyjádření španělské vlády nicméně vyplývá, že řízení o zaplacení odměny advokátovi nevychází z žádného právního sporu, o němž by rozhodoval *secretario judicial*. Tento orgán se podle španělské vlády totiž omezuje pouze na ověření výdajů předložených advokátem a na stanovení částky, kterou je klient povinen advokátovi uhradit.

39 — Viz poznámka pod čarou na straně 37.

40 — Z judikatury Soudního dvora vyplývá, že požadavek kontradiktornosti řízení není absolutním kritériem k tomu, aby mohlo být konstatováno, že určitý orgán je soudem ve smyslu 267 SFEU; viz rozsudek ze dne 17. září 1997, Dorsch Consult (C-54/96, EU:C:1997:413, bod 31), rozsudek ze dne 16. prosince 2008, Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723, bod 63 a bod 1 výroku), a rozsudek ze dne 31. ledna 2013, HID a BA (C-175/11, EU:C:2013:45, bod 88).

41 — Viz body 41 a 44.

42 — Ve znění LEC, které se použije na projednávanou věc, je takové vyslechnutí stanoveno v případě námitky, která vychází z nepřiměřeně vysokých výdajů, u nichž neexistuje klientem schválený odhad. Podle LEC ve znění zákona 42/2015 je vyjádření advokáta rovněž nezbytné vždy, když byla podána námitka (viz výše, bod 46 a poznámky pod čarou 16 a 17).

85. Nicméně vzhledem k tomu, že v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi skutečně probíhá spor, a to spor týkající se pohledávky odměny advokáta, která nebyla ve skutečnosti či údajně uhrazena, je třeba tuto námitku zamítnout⁴³. Prohlášením pohledávky za vykonatelnou nebo stanovením její výše totiž secretario judicial tento spor řeší. Kontrolou výdajů na základě dokladů, které má k dispozici, nezbytně posuzuje důkazy a vykonává určitý přezkum opodstatněnosti návrhu. Toto zjištění není vyvráceno skutečností, že problematika souladu ověřování důkazů a jejich provádění v rámci řízení o zaplacení odměny s unijním právem v oblasti ochrany spotřebitele je vznášena v rámci níže posuzovaných předběžných otázek.

86. O tom, že by toto řízení nemělo kontradiktorní povahu, nesvědčí ani skutečnost, že pravomoc ve věci řízení o zaplacení odměny advokátovi byla na secretario judicial přenesena proto, aby byly soudy zbaveny úkolů, které nespadají do jejich hlavní soudní činnosti. Uvedené platí o to více, že v rámci přenesení pravomoci ve věci řízení o zaplacení odměny advokátovi na secretarios judiciales se nezměnil průběh řízení ani vykonatelnost konečného rozhodnutí⁴⁴. Jak uvádí předkládající orgán, právě to je tím důvodem, proč přenesení pravomoci týkající se uvedeného řízení vyvolalo na vnitrostátní úrovni diskuzi, která se týká souladu přenesení kvazisoudních pravomocí na správní soudní orgány se zásadou právního státu. A konečně incidenční povaha řízení o zaplacení odměny advokátovi ani skutečnost, že toto řízení závisí na předcházejícím soudním řízení⁴⁵, nenasvědčuje tomu, že toto řízení o zaplacení odměny advokátovi, které se v tomto ohledu podobá řízení o určení výše nákladů řízení, které rovněž existuje před Soudním dvorem, není kontradiktorním řízením, jehož účelem je vyřešit projednávaný spor.

87. Stran obligatorní povahy jurisdikce ve věci řízení o zaplacení odměny advokátovi je třeba dále konstatovat, že pravomoc secretario judicial v rámci tohoto řízení není založena na dohodě stran a že jeho rozhodnutí je pro uvedené strany závazné⁴⁶.

88. Jurisdikce secretarios judiciales v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi má obligatorní povahu, neboť toto řízení je stanoveno zákonem a není závislé na jakémkoli ujednání stran. Skutečnost, že advokát může využít k vymožení své pohledávky z titulu odměny i jiná řízení, nebrání tomu, aby bylo řízení o zaplacení odměny advokátovi považováno za obligatorní: pokud totiž advokát takové řízení zahájí, stává se dotčený klient automaticky jeho účastníkem, aniž na tom může cokoli změnit. V této souvislosti je třeba dále zdůraznit, že již v rozsudku Consorci Sanitari del Maresme Soudní dvůr uznal fakultativní pravomoc za obligatorní jurisdikci⁴⁷. V tomto ohledu je projednávaný případ velmi podobný.

89. I kdyby, jak zaznělo na jednání, mohla být sporná pohledávka odměny advokáta zároveň předmětem řízení o zaplacení odměny advokátovi a řádného soudního řízení, aniž by vznikla překážka věci zahájené, nelze na základě této okolnosti stavět argument, kterým by bylo popíráno postavení secretario judicial jakožto soudu v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi. Jinak by bylo nutné zpochybňovat soudní postavení – které není v projednávané věci zpochybňováno – řádného soudu, který rozhoduje o sporné pohledávce souběžně se secretario judicial.

90. Dále ani argumenty, které uvádí španělská vláda a které se týkají účinků rozhodnutí vydaného v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi, neumožňují zpochybnit závazný či soudní charakter tohoto rozhodnutí.

43 — Je tudíž třeba odmítnout argumentaci španělské vlády, která uplatňovala obdobný postup jako v případech, v nichž Soudní dvůr rozhodl o tom, že předkládající soud nemůže být považován za soudní orgán vzhledem k tomu, že jednal jakožto správní orgán a nerozhodoval v určitém sporu; viz rozsudek ze dne 15. ledna 2002, Lutz a další (C-182/00, EU:C:2002:19, body 13 a 14).

44 — Viz bod 25.

45 — Viz bod 43.

46 — K těmto kritériím viz rozsudek ze dne 6. října 2015, Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664, bod 23 a citovaná judikatura).

47 — Rozsudek ze dne 6. října 2015, Consorci Sanitari del Maresme (C-203/14, EU:C:2015:664, body 23 až 25).

91. Nejprve je třeba uvést, že skutečnost, že v projednávané věci rozhodnutí, které je přijímáno v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi, nezakládá překážku věci rozsouzené⁴⁸, nebrání tomu, aby se toto rozhodnutí považovalo za rozhodnutí soudní povahy. Nehledě na to, že toto rozhodnutí může být následně zpochybněno v rámci *samostatného* řízení, není pochyb o tom, že rozhodnutí *secretario judicial* vyvolává stejné účinky ve vztahu ke stranám řízení o zaplacení odměny advokátovi jako rozhodnutí soudní. Vzhledem k tomu, že proti němu nelze podat opravný prostředek, je toto rozhodnutí pravomocné a zakládá samostatný exekuční titul ve vztahu k dlužníkovi, nebo případně samostatnou povinnost věřitele přijmout snížení pohledávky⁴⁹. Tím se v určitých hlediscích podobá rozhodnutím, která jsou přijímána v řízeních o předběžných opatřeních. Tato rozhodnutí jsou rovněž okamžitě vykonatelná, aniž ovšem brání ve vydání pozdějšího rozhodnutí v hlavním řízení.

92. Pokud jde o samotný výkon rozhodnutí, argument španělské vlády, podle které exekučním titulem není usnesení *secretario judicial*, ale vyúčtování advokáta, není relevantní. Stejně jako je tomu v případě řízení o vydání platebního rozkazu, který se týká původně požadovaných částek, se faktura advokáta nemůže bez řízení o zaplacení odměny advokátovi stát exekučním titulem.

93. V této souvislosti z výše uvedeného posouzení⁵⁰ ustanovení, která se týkají výkonu rozhodnutí, které je vydáno v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi, vyplývá, že výkon uvedeného rozhodnutí podléhá stejnému režimu jako výkon soudních rozhodnutí. Dlužník zejména nemůže zastavit výkon rozhodnutí vznesením námitky s odkladným účinkem. Tento aspekt je pádnou indicií pro to, že uvedené rozhodnutí má soudní povahu.

94. Konečně otázka, zda povinnost ověření existence zneužívajících klauzulí spadá do pravomoci *secretario judicial* nebo – jak tvrdí španělská vláda – exekučního soudu, není za účelem posouzení postavení *secretario judicial* jakožto soudu relevantní. Na otázku, zda je podle unijního práva s ohledem na průběh řízení ve věci zaplacení odměny advokátovi a následný výkon rozhodnutí třeba, aby *secretario judicial* zkoumal zneužívající povahu, musí totiž Soudní dvůr odpovědět v rámci věcného posouzení předběžných otázek.

95. V souhrnu mám tedy za to, že v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi má *secretario judicial* postavení soudu ve smyslu článku 267 SFEU, neboť rozhoduje spor nezávisle a samostatně, v rámci sporného řízení a vydává rozhodnutí soudní povahy.

2. K dalším otázkám týkajícím se přípustnosti

96. Zatímco Komise vznáší otázku, zda má Soudní dvůr dostatečné informace k tomu, aby rozhodl o předběžných otázkách, které mu předložil *secretario judicial*, španělská vláda tvrdí, že otázky předložené Soudnímu dvoru nejsou pro rozhodnutí sporu v původním řízení relevantní.

48 — Viz body 48 až 50 výše.

49 — V tomto ohledu se rozhodnutí *secretario judicial* v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi odlišuje od rozhodnutí dotčených v ostatních žádostech o rozhodnutí o předběžné otázce, v jejichž případě neexistence právní moci vedla mezi dalšími důvody k tomu, že v případě předkládajícího orgánu nebylo uznáno jeho postavení jakožto soudu; viz rozsudek ze dne 19. prosince 2012, *Epitropos tou Elegktikou Synedriou* (C-363/11, EU:C:2012:825, bod 27); viz rovněž usnesení ze dne 17. července 2014, *Emmeci* (C-427/13, EU:C:2014:2121, bod 30).

50 — Body 53 až 59.

a) K dostatečné podrobnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

97. Souhlasně s Komisí je třeba potvrdit skutečnost, že informace, které předkládá secretario judicial, jsou dostatečné. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce totiž i přes svou stručnou povahu popisuje nejen podstatu řešeného sporu, dotčené řízení a problém, který se týká případného nedostatku informací poskytnutých klientovi stran ceny, ale i právní základ řízení o zaplacení odměny advokátovi, jakož i pochybnosti, které secretario judicial vyjadřuje ohledně souladu tohoto řízení s pravidly unijního práva, o jejichž výklad žádá.

98. Další výhrady, které španělská vláda na jednání obsáhle uváděla a podle nichž secretario judicial nepředložil dostatečné informace o přesném znění klauzulí sjednaných mezi advokátem a klientem, je tudíž třeba zamítnout. Tyto výhrady mimo jiné nezohledňují skutečnost, že v rámci projednávaného řízení o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce není Soudní dvůr vyzván k tomu, aby rozhodoval o souladu jakékoli klauzule se směrnicí 93/13, ale k rozhodování o souladu řízení o zaplacení odměny advokátovi s uvedenou směrnicí.

99. Vysvětlení podaná secretario judicial, která se týkají právního a věcného rámce sporu v původním řízení, jsou proto dostatečná k poskytnutí užitečné odpovědi na položené otázky. Kromě toho tato vysvětlení umožnila zúčastněným předložit vyjádření, jak vyplývá i z obsahu vyjádření předložených Soudnímu dvoru.

100. Kromě toho, i když výše uvedené úvahy vycházejí z podrobných analýz, tyto analýzy jen potvrzují stručné úvahy, které vyjádřil secretario judicial. Tyto analýzy by nebyly zapotřebí, pokud by španělská vláda nezavdala příčinu k pochybnostem, které se ukázaly jako neodůvodněné, ohledně skutečností obsažených v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

b) K relevantnosti předběžných otázek pro původní řízení

101. Španělská vláda namítá, že pro vydání rozhodnutí v původním řízení není nezbytný výklad směrnic 93/13 a 2005/29 ani článku 47 Listiny.

i) K relevantnosti výkladu směrnice 93/13

102. Nejprve, co se směrnice 93/13 týče, má španělská vláda za to, že položené otázky jsou pro rozhodnutí secretario judicial irelevantní. Podle španělské vlády totiž zkoumání existence zneužívajících klauzulí nepřísluší tomuto orgánu, ale soudu příslušnému k následnému výkonu rozhodnutí.

103. Tuto námitku je třeba zamítnout.

104. Jak bylo vysvětleno výše⁵¹, nebylo jakkoli prokázáno, že by soudce příslušný pro výkon rozhodnutí secretario judicial měl z úřední povinnosti posuzovat existenci zneužívajících klauzulí.

105. Dále se směrnice 93/13 vztahuje podle ustálené judikatury na právní pravidla, která se týkají pravomoci vnitrostátního soudu posuzovat zneužívající povahu smluvních klauzulí⁵². Řízení o zaplacení odměny advokátovi, které vede secretario judicial, tudíž spadá do oblasti působnosti uvedené směrnice. Proto může otázka, zda posouzení zneužívající povahy klauzulí z úřední povinnosti

51 — Viz body 51 až 60.

52 — Rozsudek ze dne 30. dubna 2014, Barclays Bank (C-280/13, EU:C:2014:279, body 38 až 40).

přísluší tomuto orgánu nebo příslušnému soudu pro následný výkon rozhodnutí, hrát jistě roli ve vztahu k slučitelnosti řízení o zaplacení odměny advokátovi se směrnicí 93/13. Tato otázka musí být ovšem posuzována v rámci věcného zkoumání předběžných otázek a nikoli během ověřování jejich relevance pro rozhodnutí ve sporu v původním řízení, a tedy jejich přípustnosti.

ii) K relevantnosti výkladu směrnice 2005/29

106. Španělská vláda má stran směrnice 2005/29 za to, že uvedená směrnice nestanovuje povinnost vnitrostátního soudu zkoumat z úřední povinnosti existenci nekalých obchodních praktik, ale že členským státům ukládá pouze povinnost stanovit zvláštní opatření pro boj s takovými praktikami.

107. I tato argumentace španělské vlády však opomíjí skutečnost, že je třeba rozlišovat mezi přípustností žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce a jejím věcným posouzením. Otázka, zda je podle směrnice 2005/29 vyžadováno, aby vnitrostátní soudy posuzovaly z úřední povinnosti existenci nekalých obchodních praktik, se totiž týká výkladu této směrnice, a nikoli její relevantnosti pro původní řízení. Otázka, zda je v rámci žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce nezbytný výklad právního aktu, se totiž netýká výkladu tohoto právního aktu, ale předchozí otázky, zda je takový výklad nezbytný pro posouzení dotčených okolností z hlediska unijního práva.

108. V této souvislosti secretario judicial ve své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce výslovně uvádí, že ze spisu nevyplývá, že by R. Margarit Panicello předem vyrozuměl Pilar Hernández Martínez o sazbě za své advokátní služby. Z tohoto důvodu secretario judicial následně uvádí, že má pochybnosti o tom, zda může P. Hernández Martínez nařídit úhradu relativně vysoké částky, aniž by mohl ověřit, zda skutečnost, že klient nebyl předem vyrozuměn o odhadované částce, není nekalou obchodní praktikou.

109. Kromě toho se směrnice 2005/29 vztahuje na nekalé obchodní praktiky podnikatelů vůči spotřebitelům před obchodní transakcí týkající se služby, v jejím průběhu a po ní⁵³. Podle judikatury Soudního dvora, která se týká směrnice 93/13, je třeba považovat smlouvu o poskytování právních služeb, která byla uzavřena mezi advokátem a jeho klientem, za obchodní transakci, která se týká služby ve smyslu směrnice 2005/29⁵⁴.

110. V případě, že by secretario judicial konstatoval, že R. Margarit Panicello nevyrozuměl svou klientku o ceně za služby a přiměl ji přijmout takové rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak nepřijala, musel by být nedostatek takového vyrozumění považován za nekalou obchodní praktikou ve smyslu směrnice 2005/29⁵⁵.

111. Za těchto podmínek není zjevné, že by otázka výkladu směrnice 2005/29 neměla žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení či nebyla relevantní pro rozhodnutí, které má být přijato v původním řízení⁵⁶.

iii) Relevantnost článku 47 Listiny

112. Podle španělské vlády řízení o zaplacení odměny advokátovi nespadá podle článku 51 Listiny do oblasti její působnosti, neboť neexistuje nástroj unijního práva, který by upravoval vymáhání úhrady odměny ze strany advokátů. Proto podle španělské vlády nemůže být článek 47 Listiny relevantní pro původní řízení.

53 — Viz čl. 3 odst. 1 ve spojení s čl. 2 písm. a) až d) směrnice 2005/29.

54 — Rozsudek ze dne 15. ledna 2015, Šiba (C-537/13, EU:C:2015:14, body 24 a 35).

55 — Rozsudek ze dne 15. března 2012, Pereničová a Perenič (C-453/10, EU:C:2012:144, bod 41).

56 — V této souvislosti se situace v projednávané věci odlišuje od situace uvedené v rozsudku ze dne 14. června 2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, body 85 až 87), v níž nebyly dány žádné nepřímé důkazy o existenci nekalé obchodní praktiky.

113. Tuto argumentaci je třeba zamítnout.

114. Z rozsudku ve věci Åkerberg Fransson totiž vyplývá, že pokud vnitrostátní právní úprava spadá do rozsahu působnosti unijního práva, je Soudní dvůr, je-li mu podána žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, povinen poskytnout všechny prvky výkladu nezbytné k tomu, aby vnitrostátní soud posoudil soulad této právní úpravy se základními právy⁵⁷.

115. V projednávaném případě není pochyb o tom, že ustanovení, kterými se řídí řízení o zaplacení odměny advokátovi, spadají do oblasti působnosti unijního práva, neboť smlouva dotčená v původním řízení byla uzavřena mezi advokátem a spotřebitelem, a tudíž se na ni vztahuje směrnice 93/13⁵⁸. Navíc se tato směrnice použije na právní pravidla, která se týkají pravomoci vnitrostátního soudu posuzovat zneužívající povahu smluvních klauzulí⁵⁹.

116. Kromě toho již Soudní dvůr rozhodl, že povinnost členských států zajistit efektivitu práv, která jednotlivcům plynou ze směrnice 93/13 a která je chrání před používáním zneužívajících klauzulí, zahrnuje požadavek soudní ochrany, zakotvený rovněž článkem 47 Listiny, který musí vnitrostátní soud respektovat⁶⁰.

117. Z toho vyplývá, že soulad vnitrostátních právních předpisů s podmínkami, které jsou stanoveny ve směrnici 93/13 stran kontrolní pravomoci vnitrostátního soudu, musí být posuzován i ve světle práva na právní ochranu, které je zakotveno v článku 47 Listiny.

118. Z toho vyplývá, že předběžné otázky jsou relevantní pro původní řízení.

3. Dílčí závěr

119. Projednávaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je proto přípustná a je třeba, aby na ni Soudní dvůr odpověděl.

C – K předběžným otázkám

120. Nejprve se budu věnovat první části první a druhé předběžné otázky, které se týkají souladu řízení o zaplacení odměny advokátovi se směrnicemi 93/13 a 2005/29 ve spojení s článkem 47 Listiny. Poté se budu zabývat třetí předběžnou otázkou, v níž se jedná o to, zda jsou pravomoci *secretario judicial*, které se týkají provádění dokazování v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi, v souladu s požadavky směrnice 93/13.

57 — Rozsudek ze dne 26. února 2013, Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, bod 19).

58 — Viz bod 109 výše.

59 — V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. dubna 2014, Barclays Bank (C-280/13, EU:C:2014:279, body 38 až 40).

60 — Rozsudek ze dne 17. července 2014, Sánchez Morcillo a Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, bod 35); usnesení ze dne 16. července 2015, Sánchez Morcillo a Abril García (C-539/14, EU:C:2015:508, bod 36).

1. K první části první a druhé předběžné otázky

a) K požadavkům týkajícím se kontrolní pravomoci vnitrostátních soudů v oblasti směrnice 93/13 a jejich použitelnosti na směrnici 2005/29

121. Vzhledem k tomu, že existující nerovné postavení mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem může být narovnáno pouze pozitivním zásahem třetí strany, přísluší vnitrostátním soudům, aby zajistily účinnost práv, která jsou přiznána spotřebitelům na základě směrnice 93/13. Vnitrostátní soudy mají proto povinnost posuzovat zneužívající povahu smluvní klauzule spadající do působnosti směrnice 93/13 z úřední povinnosti⁶¹.

122. Jak se zdá, Soudní dvůr zatím neřešil otázku, zda taková povinnost existuje rovněž v oblasti, na kterou se vztahuje směrnice 2005/29, a zda je vnitrostátní soud rovněž povinen zkoumat z úřední povinnosti existenci nekalých obchodních praktik.

123. Komise má v této souvislosti za to, že judikaturu, která se týká směrnice 93/13, lze použít i na směrnici 2005/29. Španělská vláda naproti tomu takovouto možnost rozšíření odmítá, neboť podle ní články 11 a 12 směrnice 2005/29 neukládají členským státům povinnost, aby zajistily, že existence nekalých obchodních praktik bude posuzována soudy z úřední povinnosti, nýbrž mají pouze stanovit zvláštní opatření pro boj s takovými obchodními praktikami.

124. V projednávané věci však není třeba řešit otázku všeobecného uplatnění zásad rozvinutých v oblasti působnosti směrnice 93/13 na směrnici 2005/29 ve věci zkoumání existence zneužívajících klauzulí vnitrostátním soudem z úřední povinnosti.

125. Jak totiž vyplývá z úvah vyjádřených *secretario judicial*, v takové situaci, o jakou se jedná ve věci v původním řízení, není případná existence nekalé obchodní praktiky, která spočívá v neposkytnutí informací ohledně ceny, relevantní sama o sobě, nýbrž musí být součástí posuzování zneužívající povahy ustanovení smlouvy, která byla uzavřena mezi advokátem a jeho klientkou.

126. V této souvislosti představuje konstatování nekalé povahy obchodní praktiky pouze jednu ze skutečností, na nichž může být založeno posouzení zneužívající povahy určité klauzule, neboť podle čl. 4 odst. 1 směrnice 93/13 se zneužívající povaha klauzule posuzuje s přihlédnutím ke všem okolnostem, které provázejí její uzavření. Tento závěr není zpochybněn ani skutečností, že konstatování nekalé povahy obchodní praktiky nevede samo o sobě automaticky k tomu, že by byla dána zneužívající povaha smluvní klauzule, neboť v čl. 3 odst. 2 směrnice 2005/29 se stanoví, že posledně uvedenou směrnicí „není dotčeno smluvní právo, zejména pravidla týkající se platnosti, vzniku nebo účinků smlouvy“⁶².

127. V takové situaci, o jakou se jedná v projednávané věci, má tudíž vnitrostátní soud rovněž povinnost zohlednit v rámci zkoumání existence zneužívajících klauzulí případnou existenci nekalých obchodních praktik, a tudíž i směrnici 2005/29.

128. Na základě výše uvedeného je třeba dospět k závěru, že za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené ve věci v původním řízení, se zásady rozvinuté v souvislosti s nezbytností posuzování existence zneužívajících klauzulí v rámci směrnice 93/13 z úřední povinnosti použijí i v oblasti, na kterou se vztahuje směrnice 2005/29, pokud je třeba posuzování zneužívající povahy ve smyslu směrnice 93/13 nutně provést ve světle posuzování nekalé povahy podle směrnice 2005/29.

61 — Rozsudek ze dne 14. června 2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, body 41 až 43 a citovaná judikatura). Viz rovněž rozsudek ze dne 14. března 2013, Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, bod 46 a citovaná judikatura).

62 — Rozsudek ze dne 15. března 2012, Pereničová a Perenič (C-453/10, EU:C:2012:144, body 42 až 44); další podrobnosti viz rovněž ve stanovisku generální advokátky Trstenjak ve věci Pereničová a Perenič (C-453/10, EU:C:2011:788, body 82 až 85, 88 a násl. [91] a 111).

129. Článek 4 odst. 2 směrnice 93/13 v tomto nebrání. V tomto ustanovení se sice stanoví, že posouzení zneužívajícího charakteru klauzule se netýká přiměřenosti ceny a služeb dodávaných výměnou na straně druhé. To ovšem platí pouze v případě, že jsou tyto klauzule sepsány jasným a srozumitelným jazykem.

130. Za takových okolností, o jaké se jedná v projednávané věci, je proto sice možné, aby se smluvní klauzule, pro jejíž posouzení by mohlo být relevantní nevyrozumění o ceně, týkala přiměřenosti ceny ve vztahu k poskytnutým službám. V takovém případě je ovšem pravděpodobné, že dotčená klauzule není sepsána jasným a srozumitelným jazykem, a z tohoto důvodu nebrání ustanovení čl. 4 odst. 2 směrnice 93/13 tomu, aby vnitrostátní soud posoudil její obsah⁶³.

b) K souladu řízení o zaplacení odměny advokátovi se směrnicí 93/13 ve spojení se směrnicí 2005/29 a článkem 47 Listiny

131. V souladu s výše uvedenými úvahami musí být první část první a druhé předběžné otázky vykládána v tom smyslu, že se secretario judicial táže, zda směrnice 93/13 ve spojení se směrnicí 2005/29 a článkem 47 Listiny brání takové vnitrostátní právní úpravě, o jakou se jedná v případě řízení o zaplacení odměny advokátovi, která neumožňuje orgánu rozhodujícímu v uvedeném řízení, aby z úřední povinnosti posoudil existenci zneužívajících klauzulí či nekalých obchodních praktik.

132. Směrnice 93/13 ve spojení se směrnicí 2005/29 a článkem 47 Listiny brání řízení, které umožňuje podnikateli výkon pohledávky vůči spotřebiteli, aniž by byla zkoumána z úřední povinnosti existence zneužívajících klauzulí či nekalých obchodních praktik v jakékoli fázi řízení vedoucího k výkonu rozhodnutí. Pokud je řízení rozděleno na první fázi, ve které je získán exekuční titul, a na druhou fázi, v níž probíhá exekuce ve vlastním slova smyslu, musí posuzování zneužívající a nekalé povahy proběhnout alespoň v jedné z těchto fází⁶⁴.

133. S ohledem na tuto zásadu by bylo možné nejprve dojít k závěru, že by na otázku secretario judicial bylo možné odpovědět takto: směrnice 93/13 ve spojení se směrnicí 2005/29 a článkem 47 Listiny nebrání tomu, aby secretario judicial pověřený *provedením* řízení o zaplacení odměny advokátovi neměl možnost posoudit zneužívající a nekalou povahu z úřední povinnosti, ledaže by ani soud, který následně rozhoduje o *výkonu* rozhodnutí secretario judicial, nebyl oprávněn k takovému posouzení. Tato odpověď by byla v souladu s tvrzením, které zastává v projednávané věci španělská vláda.

134. Takovou odpověď je ovšem třeba odmítnout.

135. Pokud totiž posuzujeme *celý* postup přijetí a výkonu rozhodnutí přijatého v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi, je zjevné, že není vhodné, aby posuzování zneužívající a nekalé povahy smluvní klauzule probíhalo až ve fázi výkonu rozhodnutí⁶⁵. To by totiž vedlo k tomu, že by spotřebiteli bylo uloženo uhradit pohledávku, která může vycházet ze zneužívajících klauzulí či nekalých obchodních praktik v rámci dřívějšího řízení, které vede k přijetí exekučního titulu, pod hrozbou následného výkonu.

63 — Rozsudek ze dne 3. června 2010, Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid (C-484/08, EU:C:2010:309, bod 32); v tomto smyslu viz usnesení ze dne 16. listopadu 2010, Pohotovost (C-76/10, EU:C:2010:685, body 73 a 77), a rozsudek ze dne 15. března 2012, Pereničová a Perenič (C-453/10, EU:C:2012:144, bod 43). K podrobnému rozboru této otázky viz stanovisko generální advokátky Trstenjak ve věci Pereničová a Perenič (C-453/10, EU:C:2011:788, body 115 až 119).

64 — Rozsudek ze dne 14. června 2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, bod 57 a bod 1 výroku) ve světle rozsudku ze dne 18. února 2016, Finanmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2016:98, bod 55 a výrok). Stran souvislosti dotčených řízení v těchto dvou věcech je třeba uvést, že pravomoc ve věci řízení o platebním rozkazu, která během řízení ve věci Banco Español de Crédito náležela soudu, byla v době rozhodné ve věci Finanmadrid přenesena na secretario judicial; viz rozsudek ze dne 18. února 2016, Finanmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2016:98, body 37 a 38). Pokud jde o zvláštní postavení notářů, které nemá vztah k projednávanému případu, viz rozsudek ze dne 1. října 2015, ERSTE Bank Hungary (C-32/14, EU:C:2015:637, body 47 až 49, 59, 64 a 65).

65 — V této souvislosti viz stanovisko generálního advokáta Szpunara ve věci Finanmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2015:746, body 53 a násl.).

136. Proto je třeba odmítnout přesunutí posouzení zneužívající nebo nekalé povahy až do fáze výkonu, a to jak z důvodu hospodárnosti řízení, tak i z důvodu účinného provádění dotčených pravidel unijního práva. V důsledku takového přesunutí by totiž vzniklo nezanedbatelné riziko, že dlužník vzhledem k přirozené autoritě rozhodnutí *secretario judicial* po jeho doručení okamžitě provede platbu, aniž by posléze bylo nezbytně třeba přikročit k vykonávacímu řízení. Již samotná existence vykonatelného rozhodnutí vyvíjí na spotřebitele značný tlak, aby splnil své (údajné) závazky platby, zvláště když je postup vydání exekučního titulu koncipován, jako v projednávané věci, jako kontradiktorní řízení, které vede k přijetí rozhodnutí soudní povahy. Kromě toho, jak správně uvedla Komise na jednání, nelze námitku v rámci vykonávacího řízení nijak přirovnat k možnosti podat opravný prostředek proti rozhodnutí *secretario judicial*. To platí o to více, že v projednávané věci – jak bylo uvedeno výše⁶⁶ – nemá takový opravný prostředek odkladný účinek ve vztahu k vykonávacímu řízení.

137. Pokud by se posouzení zneužívající a nekalé povahy nemělo uskutečnit v rámci řízení vedeného *secretario judicial*, ale v rámci vykonávacího řízení, které na prvně uvedené řízení navazuje, vedlo by to k upřednostnění pohledávek, které jsou uznány v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi, přestože mohou být založeny na zneužívajících klauzulích či nekalých praktikách. Takový výsledek by byl zjevně v rozporu s ochranou spotřebitele, o kterou usiluje směrnice 93/13 ve spojení se směrnicí 2005/29 a článkem 47 Listiny.

138. Proto Soudnímu dvoru navrhuji, aby na první část první a druhé předběžné otázky odpověděl takto: směrnice 93/13 ve spojení se směrnicí 2005/29 a článkem 47 Listiny musí být vykládána tak, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je úprava dotčená v původním řízení, která stanoví, že orgán, který vede řízení o zaplacení odměny advokátovi, nemůže posuzovat z úřední povinnosti zneužívající povahu klauzule, která je obsažena ve smlouvě uzavřené mezi advokátem a klientem, nebo existenci nekalých obchodních praktik.

2. Ke třetí předběžné otázce

139. *Secretario judicial* se třetí otázkou táže, zda jsou právní ustanovení týkající se řízení o zaplacení odměny advokátovi v rozporu se směrnicí 93/13 z toho důvodu, že omezují pravomoci tohoto orgánu v oblasti obstarávání důkazů, a tím i právo spotřebitele na provádění důkazů.

140. Ohledně této otázky je třeba nejprve uvést, že existují pochybnosti o její přípustnosti, neboť se *secretario judicial* pozastavuje nad tím, že by jeho omezená pravomoc šetření v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi mohla bránit v tom, aby posoudil takové skutečnosti, jako je případná změna smluvních podmínek, částečná úhrada požadované odměny či zvyklosti v oblasti úhrady odměn, které nemají žádný vztah k existenci zneužívajících klauzulí. Tuto otázku *secretario judicial* by ovšem bylo možné chápat i v tom smyslu, že se ptá na to, zda omezení provádění důkazů v rámci řízení o zaplacení odměny advokátovi představuje překážku z hlediska efektivity směrnice 93/13.

141. Role vnitrostátního soudu v oblasti uplatňování směrnice 93/13 se neomezuje na pouhou možnost vyslovit se k případně zneužívajícímu charakteru určité smluvní klauzule, nýbrž zahrnuje i povinnost posoudit tuto otázku z úřední povinnosti⁶⁷. Vnitrostátní soud je tak veden k tomu, aby hrál aktivní roli za účelem ochrany spotřebitele v rámci směrnice 93/13. Kromě toho z požadavků unijního práva, které se týkají účinnosti soudní kontroly uplatňování směrnice 93/13, obecně vyplývá, že vnitrostátní procesní pravidla nesmějí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv přiznaných spotřebitelům touto směrnicí⁶⁸.

66 — Viz bod 60.

67 — Rozsudek ze dne 14. června 2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, bod 43).

68 — Rozsudek ze dne 14. června 2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, bod 46).

142. Proto je zjevné, že by docházelo k problematickému stavu v případě, kdy by soud disponoval nepřímými důkazy o zneužívající povaze určitých klauzulí, avšak kvůli omezení svých pravomocí by se jimi nemohl zabývat⁶⁹.

143. V projednávané věci vyplývá z ustanovení LEC, která se týkají řízení o zaplacení odměny advokátovi, že secretario judicial zohledňuje při posuzování návrhu nejen obsah písemností soudního spisu řízení, v souvislosti s nímž je požadována úhrada pohledávky dlužné odměny, ale i fakturu vystavenou advokátem a další dokumenty, jako například odhad nebo smlouvu. Kromě toho, pokud je pohledávka napadena z důvodu nepřiměřené výše, musí secretario judicial advokáta vyslechnout, a pokud posledně uvedený odmítne své požadavky snížit, předloží spis advokátní komoře k posouzení⁷⁰. Tyto pravomoci týkající se šetření by měly být zpravidla dostatečné k tomu, aby mohla být ověřena a posouzena existence zneužívajících klauzulí.

144. Jak zdůrazňuje Komise, rozsáhlejší pravomoci šetření, zejména možnost vyslechnutí svědků, jsou nezbytné k tomu, aby bylo možné posoudit existenci zneužívajících klauzulí, nanejvýš tehdy, je-li smlouva uzavřena jen ústně. Komise se však domnívá, že ustanovení LEC lze ve světle judikatury Tribunal Constitucional (Ústavní soud), která se jich týká, vykládat v souladu s unijním právem potud, že v odůvodněných případech může jít posuzovací pravomoc secretario judicial nad rámec posuzování listinných důkazů, a tedy zahrnovat i vyslechnutí svědků.

145. S ohledem na tyto úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na třetí předběžnou otázku v tom smyslu, že směrnice 93/13 nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení, pokud uvedená právní úprava připouští provádění důkazů, které je dostatečné pro účinné posouzení existence zneužívajících klauzulí. O této otázce musí rozhodnout vnitrostátní soud.

V – Závěry

146. Vzhledem k předchozím úvahám navrhuji Soudnímu dvoru, aby na otázky položené Secretario Judicial del Juzgado de Violencia sobre la Mujer Único de Terrassa (soudní tajemník soudu příslušného pro záležitosti násilí na ženách v Terrasse) odpověděl takto:

- „1) V rámci řízení upraveného články 34 a 35 zákona 1/2000 musí být secretario judicial považován za soud, který je oprávněn předložit žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podle článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie.
- 2) Směrnice 93/13 ve spojení se směrnicí 2005/29 a článkem 47 Listiny musí být vykládána tak, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení, která stanoví, že orgán, který vede řízení o zaplacení odměny advokátovi, nemůže posuzovat z úřední povinnosti zneužívající povahu klauzule, která je obsažena ve smlouvě uzavřené mezi advokátem a klientem, nebo existenci nekalých obchodních praktik.
- 3) Směrnice 93/13 nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je úprava dotčená ve věci v původním řízení, pokud uvedená právní úprava připouští provádění důkazů, které je dostatečné pro účinné posouzení existence zneužívajících klauzulí. O této otázce musí rozhodnout vnitrostátní soud.“

69 — Za těchto okolností již Soudní dvůr rozhodl, že vnitrostátní soud musí z úřední povinnosti přijmout opatření k provedení důkazů za účelem zjištění, zda se na určitou klauzuli vztahuje oblast působnosti směrnice 93/13, a pokud ano, posoudit z úřední povinnosti možnou zneužívající povahu takové klauzule; viz rozsudek ze dne 9. listopadu 2010, VB Pénzügyi Lízing (C-137/08, EU:C:2010:659, bod 56 a bod 3 výroku), rozsudek ze dne 14. června 2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, bod 44), a rozsudek ze dne 21. února 2013, Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88, bod 24).

70 — Od okamžiku nabytí účinnosti změn zavedených zákonem 42/2015, které se však ještě nevztahují na projednávaný případ, musí být advokát vyslechnut v případě jakýchkoli námitek, viz výše poznámka pod čarou 16.